MadGuy

Contents

1. मुंबई शहर 3
2. सिंधुदुर्ग 3
3. रत्नागिरी 4
4. रायगड 5
5. मुंबई-उपनगर 6
6. पालघर 7
7. ठाणे 8
8. नाशिक 9
9. धुळे 10
10. नंदुरबार 11
11. जळगाव 12
12. अहमदनगर 12
13. पुणे 13
14. सातारा 15
15. सांगली 16
16. सोलापूर 17
17. जालना 18
18. औरंगाबाद 18
19. कोल्हापूर 19
20. बीड 20
21. हिंगोली 21
22. परभणी 22
23. नांदेड 23
24. उस्मानाबाद 24
25. लातूर 25

Website: http://madguylab.com
PlayStore App: https://goo.gl/QTK4Hn
Join Batches for RRB Group D, SBI, SSC, KPSC and many more...
GET IT ON Google Play

26. बुलढाणा 25
27. अकोला 26
28. वाशिम 27
29. अमरावती 28
30. यवतमाळ 29
31. वर्धा 29
32. नागपूर 30
33. भंडारा 32
34. गोंदिया 32
35. चंद्रपूर 33
36. गडचिरोली 34

मुंबई शहर

- क्षेत्रफळ - 157 चौ.कि.मी
- साक्षरता - 89.21 टक्के
- लोकसंख्या - 30,85,411 (2011)
- घनता - 19,652
- तालुके - नाही
- मुंबई शहर 7 झोन मध्ये विभागले आहे. सात बेटाचे शहर असे म्हटले जाते.
- 7 शहर - मोठा कुलाबा, धाकटा कुलाबा, परळ, मुंबई, मांझगांव, माटुंगा, माहिम
- हवामान - दमट
- माझगांव येथे जहाज बांधनी केंद्र
- मध्यरेल्वे , पश्चिम रेल्वे, हार्बर लाईन, मोनोरेल, मेट्रो
- महाराष्ट्राची राजधानी व भारताची आर्थिक राजधानी
- 26 /11 च्या दहशतवादी हल्यामुळे जागतीक पातळीवर चर्चत
- भारतातील पहिले रेल्वे - 16 एप्रिल 1853 (डलहौसीच्या काळात) मुंबई - ठाणे
- सर्वात जुने विद्यापीठ - मुंबई - 1857
- NH-8 (मुंबई - दिल्ली)
- NH-3 (मुंबई - आग्रा)
- सांताक्रुझ येथे छत्रपती शिवाजी आंतरराष्ट्रीय विमानतळ
- गवालिया ट्रँक मैदानावरून 1942 च्या चले जाव आंदोलन सुरू
- फिरोजशहा मेहता, नाना शंकरशेठ, भाऊदाजी लाड, ंम.गो. रानडे यासारखे थोर व्यक्तीची कर्मभूमी मानले जाते

1. सिंधुदुर्ग

क्षेत्रफळ : 5,207 चौ. कि. मी.

लोकसंख्या : 8,49,651 (2011)

सर्वात दक्षिणेकडील जिल्हा, घनता - 163, साक्षरता - 85.56 टक्के

तालुके : 8 (कणकवली, कुडाळ, सावंतवाडी, वेंगुर्ला, मालवण, देवगड, वैभववाडी, दोडामार्ग)

नद्या : शुक, देवगड, कर्ली, आचरा, तेरेखोल.

किल्ले : सिंधुदुर्ग (कुरटे बेटावर) विजयदुर्ग, पद्मदुर्ग, रांजणा, मनोहरगड, रामगड, यशवंतगड

इतर :

- सिंधुदुर्ग किल्ल्यात शिवछत्रपतीचे मंदिर छत्रपती राजाराम महाराज यांनी बांधले.
- जांभी मृदा, गेरू (रंग) व शिरगोळा (रांगोळीचा दगड)

पिके उत्पादन :

काजू, आंबा, नारळ, सुपारी, भात, नाचणी

- आंबोली - निसर्गरम्य थंड हवेचे ठिकाण (महाराष्ट्राचे मावसिनराम)
- महाराष्ट्रातील पहिला पवन विद्युत प्रकल्प (जमसांडे) देवगड येथे.
- महाराष्ट्रातील पहिला पर्यटन जिल्हा (सागरी उद्यान)
- लोह - खनिजाच्या खाणी (रेडी ता. वेगुर्ला), बॉक्साईड (आंबोली) अभ्रक (कुडाळ)
- रेडी या बंदरातून लोह जपानला निर्यात केले जाते.
- कुडाळ ते सिंधुदुर्ग (हनुमंते घाट), मालवण - कोल्हापूर (फोंडा घाट) मधासाठी प्रसिद्ध
- कर्ली नदीवर (टाळंबा) महत्वाचा प्रकल्प ता. कुडाळ
- मत्स्यव्यवसाय शिरोडे व मालवण मिठागरे.
- इ. स. 1930 मध्ये शिरोडे या ठिकाणी झालेला मिठाचा सत्याग्रह
- पोंभुर्ले - दर्पणकार - बाळशास्त्री जाभेकरांचे जन्मगाव.
- सावंतवाडी हे लाकडी खेळणीसाठी व लाखापासून शोभेच्या वस्तू निर्मितीसाठी प्रसिद्ध
- NH - 17 पनवेल - कोची (या जिल्ह्यातून जातो.)

2. रत्नागिरी

क्षेत्रफळ : 8,208 चौ. किमी

लोकसंख्या : 16,15,069 (2011)

घनता : 197

साक्षरता : 82.18 टक्के

तालुके : 9 (रत्नागिरी, गुहागर, दापोली, मंडणगड, खेड, चिपळूण, संगमेश्वर, लांजा, राजापूर)

नद्या : जगबुडी, शास्त्री, काजळी, वशिष्ठी, मुचकुंदी, शुक, सावित्री, भारजा, इ.

किल्ले : सुवर्णदुर्ग, रत्नदुर्ग, जयगड, बाणकोट, गोवळकोट, गोपाळगड, महिपतगड, विजयगड,

पिके/उत्पादने : भात, नाचणी, कोकम, सुपारी, आंबा, काजू

इतर :

- (जांभी मृदा) कुरुंद व शिरंगोळा नावाचे खडक व बॉक्साईटच्या खाणी आढळतात.
- सर्वात जास्त समुद्रकिनारा लाभलेला आहे.
- दापोली येथे (डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषी विद्यापीठ - 1972)
- गणपतीमुळे येथे (गणपतीचे मंदिर) रत्नागिरी येथे - पतितपावन मंदिर (सावरकरांनी स्थापन केलेले)
- फळ प्रक्रिया उद्योग
- चुरमुरे बनविणे, नारळाच्या खोबऱ्यापासून तेल काढणे.
- काजू पासून 'फेणी' हे मद्य तयार करतात.(चिपळूण)
- भाट्ये - नारळ संशोधन केंद्र
- उन्हवरे येथे गरम पाण्याचे झरे
- रत्नागिरी - कोल्हापूर (रा. महामार्ग - 204), एनएच - 17 (पनवेल - कोची) या जिल्हयातून जातात.
- रेल्वेवरील सर्वात मोठा पूल (पानवल) व कुरबुडे येथील महाराष्ट्रातील सर्वात मोठा बोगदा (6.45 किमी), कऱ्हाड ते चिपळूण -कुंभार्ली घाट
- रत्नागिरीस रत्नभूमी म्हणून ओळखले जाते.
- केशवसुत (मालगुंड), म. धो. के. कर्वे - (शेरवली), गो.कृ. गोखले - कोतळूक, साने गुरुजी (पालगड), लो. टिळक (चिखलगाव)
- थिबा पेलेस या जिल्हयात आहे.

3. रायगड

क्षेत्रफळ : 7152 चौ.कि.मी.

साक्षरता : 83.14 टक्के

लोकसंख्या : 26,34,200 (2011)

घनता : 368

तालुके : 15 (अलिबाग, उरण, पनवेल, कर्जत, खालापूर, पेन , सुधागड, पाली, रोहा, भावगाव, महाड, पोलादपूर, म्हसळा, श्रीवर्धन, मुरुड)

नद्या : उल्हास (कोकणातील सर्वात मोठी नदी) पाताळगंगा, भोगावती, अंबा, काळ, कुंडलिका व सावित्री.

किल्ले : सिंधुदुर्ग (कुरटे बेटावर) विजय दुर्ग, पद्मदुर्ग, रांजणा, मनोहरगड. रामगड, यशवंतगड.

पिके/उत्पादन : भात 70% नाचणी, वरी, नारळ, सुपारी, आंबा, कोलम इ.

इतर :

खनिजे : जांभी मृदा व लेटेराईट मृदा, बॉक्साईट लोह, व मिठागरे.

पर्यटन स्थळे - अलिबाग, घारापुरी (प्राचीन लेणी) श्री हरिहरेश्वर, रेवदंड येथे किल्ला, मुरुड जंजीरा (मराठ्यांना कधीही न जिंकता आलेला किल्ला)

माथेरान - थंड हवेचे ठिकाण (ता. कर्जत)

महाड (20 मार्च 1927 डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी चवदार तळ्याचा सत्याग्रह)

कातकरी - आदिवासी जमात (अतिमागास म्हणून केंद्रसरकारने घोषित)

कर्नाळा किल्ला, बल्लाळेश्वर, वरद विनायक पाली व मठ (अष्ठविनायक)

मत्स्यउत्पादन - सुरमई, बांगडा, रावस, पापलेट, रेणव्या इ.

श्रीवर्धन येथे सुपारी संशोधन केंद्र

पुणे ते महाड (वरंधा घाट)

NH - 7 (ब) आणि NH - 7 (क) हे राष्ट्रीय महामार्ग

भिरा - अवजल - (खोपोली - जलविद्युत केंद्र)

1 मे 1981 कुलाब्याचे नाव रायगड (मुख्यमंत्री - बे. ए. आर. अंतुले)

रायगडावर - 16 जून 1674 शिवरायांचा राज्याभिषेक झाला.

रायगडाचे पूर्वीचे नाव - (रायरी)

रायगडावर छत्रपती शिवरायाची समाधी आहे.

सर्वात मोठे कंटेनर बंदर - न्हावाशेवा (जवाहरलाल नेहरू यांच्या नावाने)

4. मुंबई-उपनगर

क्षेत्रफळ : 446 चौ.कि.मी.

साक्षरता : 89.21 टक्के

लोकसंख्या : 30,85,411 (2011)

घनता : 19,652

तालुके - नाही

सात बेटाचे शहर - मोठा कुलाबा, धाकटा कुलाबा, परळ, मुंबई, माझगाव, माटुंगा, माहिम

(मुंबई शहर - 7 झोन मध्ये विभागले आहे)

हवामान : दमट

माझगाव डॉक येथे जहाजबांधणी केंद्र

उद्योग धंदे : अनेक प्रकारचे

मध्यरेल्वे, पश्चिम रेल्वे, हार्बर लाईन, मोनोरेल, मेट्रो

महाराष्ट्राची राजधानी व भारताची आर्थिक राजधानी

26/11 च्या दहशदवादी हल्ल्यामुळे जागतिक पातळीवर चर्चेत

भारतातील पहिली रेल्वे - 16 एप्रिल - 1853 (डलहौसीच्या काळात) मुंबई - ठाणे

सर्वात जुने विद्यापीठ मुंबई - 1857

NH - 8 (मुंबई - दिल्ली)

NH - 3 (मुंबई - आग्रा)

सांताक्रुझ येथे विमानतळ (छत्रपती शिवाजी आंतरराष्ट्रीय विमानतळ)

गवालिया ट्रंक मैदानावरून (1942 च्या चले जाव) आंदोलन सुरु

फिरोजशहा मेहता, नाना शंकरशेठ, भाऊदाजी लाड, म. गो. रानडे यासारख्या थोर व्यक्तीची कर्मभूमी मानले गेलेले हे मुंबई शहर.

5. पालघर

(1 ऑगस्ट 2014 पासून ठाणे मधून विभाजन)

क्षेत्रफळ : 5344 चौ.कि.मी.

साक्षरता : 77.04 टक्के

लोकसंख्या : 29,90,116 (2011)

घनता : 560

तालुके : आठ, (डहाणू, जव्हार, पालघर, मोखाडा, वसई वाडा, तलासरी विक्रमगड) महाराष्ट्रातील सर्वात शेवटचा छत्तीसावा जिल्हा (1 ऑगस्ट 2014)

नद्या : वैतरणा, दमणगंगा, उल्हास इ.

हवामान : उष्ण दमट

पिके/उत्पादने : तांदूळ (भात), वरी, नाचणी, उडीद, कुळीथ, मुठा इ.

चिकूच्या बागा, नारळ, पपई, पेरू, आंबे इ.

वसई तालुक्यात - तुंगारच्या डोंगरात (बॉक्साईट) सापडते.

जव्हार हे थंड हवेचे ठिकाण, तारापूर येथे अणुउर्जा केंद्र

वसई - भुईकोट किल्ला. मोखाडा तालुक्यात - सूर्यगाळ हे थंड हवेचे ठिकाण

NH - 8 (मुंबई - अहमदाबाद) मुंबई - दिल्ली हा लोहमार्ग

अनुताई वाघ - यांचे आदिवासी समाजातील कार्य व कोसबाड ही अनुताईंची कर्मभूमी

वसई व अर्नाळा हे किल्ले

वसईचा चिमाजी अप्पा या मराठे सरदाराचा वसईला वेढा हा ऐतिहासिक स्फूर्तीदायक प्रसंग

वज्रेश्वरी - गरम पाण्याचे झरे. (आधी ठाणे जिल्ह्यामध्ये होते.)

6. ठाणे

जिल्ह्याचे ठिकाण : ठाणे

क्षेत्रफळ : 4214 चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : 80,70,032 (2011)

घनता : 1,915

साक्षरता : 87.24 टक्के

तालुके : 7, (मुरबाड, भिवंडी, शहापूर, ठाणे, कल्याण, उल्हासनगर, औरंगाबाद)

हवामान : उष्ण व दमट

नद्या : वैतरणा, उल्हास, (वैतरणा नदीवर - मोडकसागर धरण) तारणा नदीवर (तानसा तलाव), भातसा नदीवर (भातसा प्रकल्प)

पिके/उत्पादने : भात, वरी, नाचणी, फळे व भाजीपाला उत्पादने

इतर :

मुशी जातींचे गवत आढळते.

वारली आदिवासी जमात (वारली चित्रकला व आदिवासी नृत्य प्रसिद्ध)

वारली बरोबरच, धोंडिया, कातकरी, दुबळा, मल्हार, कोळी, महादेव कोळी भिल्ल, काथोडी यांसारख्या आदिवासी जमाती आढळतात.

ठाणे जिल्ह्यात - नवी मुंबई, कल्याण - डोंबिवली, उल्हासनगर, भिवंडी - निजामपूर आणि मीरा - भाईंदर या सहा ठिकाणी महानगर पालिका कार्यरत आहेत.

उद्योगधंदे :

कल्याण (रेयॉन धागा), अंबरनाथ (काडेपेट्या व रसायने), भिवंडी (हातमाग)

समुद्रकिनाऱ्यामुळे मत्स्यव्यवसाय

NH - 3 मुंबई - आग्रा

NH - 8 मुंबई - अहमदाबाद

NH - 4 मुंबई - बेंगळूरू

7. नाशिक

क्षेत्रफळ - 15,530 चौ.कि.मी

लोकसंख्या - 61,07,187 (2011)

घनता - 393 साक्षरता - 82.31 टक्के

तालुके - 15, नाशिक, पेठ, दिंडोरी, सुरगाणा, कळवण, सटाणा, मालेगाव, चांदवड, येवला, नांदगाव, निफाड, सिन्नर, इगतपुरी, त्र्यंबकेश्वर, देवळा

पिक्के , उत्पादन - बाजरी, तांदुळा, ज्वारी, कापूस, भूईमुग, गहू, द्राक्षे, कांदा, ऊस

इतर -

- नाशिकचे पूर्वीचे नाव- किष्किंदानगरी व जनस्थान असे होते.

- कुसुमाग्रज (जनस्थान प्रतिष्ठाण) - नाशिक येथे आहे
- मुंबईची परसबाग नाशिकला म्हणतात. रावळगाव येथे चॉकलेट उद्योग
- डॉ. आंबेडकर यांनी 3 मार्च 1930 ला काळाराम मंदिर सत्याग्रह केला.
- मिग विमानाचा कारखाना (ओझर)
- सिक्युरिटी प्रेस
- मालेगाव येथे - हातमाग उद्योग
- महाराष्ट्र राज्य पोलीस अॅकडमी
- देवलाली येथे लष्करी छावणी
- महाराष्ट्र आरोग्य विद्यापीठ व यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ
- वनसंपत्ती - साग, ऐन, मोह, हिरडा, डिंक, तेंदू, पत्ता
- नांदूर-मधमेश्वर येथे अभ्यारण्य (महाराष्ट्राचे भरतपूर)
- स्वा. सावरकरांचे जन्मगाव - भगूर
- 1900 साली अभिनव भारत (1904 साली मित्रमेळात रूपांतर) स्थापना

8. धुळे

क्षेत्रफळ - 7,195 चौ.कि.मी.

लोकसंख्या - 20,50,862 (2011)

घनता - 285 साक्षरता - 72.80 टक्के

तालुके - 4 धुळे, साक्री, शिंदखेडा, शिरपूर

हवामान- उष्ण व कोरडे

नद्या - तापी, अनेर , अरूणावती, पांझरा, बुराई, अमरावती, इ. (धुळे शहर पांझरा नदी काठी वसले आहे)

पिके , उत्पादन - कापुस, मुग, तीळ, भूईमूग, बाजरी, ज्वारी, तांदुळ, हरभरा (भुईमुग हे मुख्य खरीप पीक आहे)

फळे - पपई ,केळी, पेरू, खरबुज, टरबुज (कलिंगड) इ.

इतर

- वनस्पती - खैर, शिसव, अंजन, साग, धावडा, हळदू, खैर, बाभूळ इ.
- वृक्ष (रोशा जातीचे गवत आढळते) - लळिंग चे जंगल
- धुळे जिल्हास दुधाचा तुपाचा जिल्हा म्हणुन प्रसिद्ध

- साक्री हे तालुक्याचे ठिकाण कान नदी काठी असून साक्री जवळ भांडणे या गावी सौर उर्जा प्रकल्प आहे.
- जिल्ह्यात - भिल्ल, कोकण, पावरा, मावची, कातकरी, इ. आदिवासी जमातीचे वास्त्व्य आढळते.
- धुळे येथे वि.का. राजवाडे संशोधन मंदीर आहे.
- NH - 211 (धुळे-सोलापुर)
- NH - 6 हाजीरा -धुळे -कलकता
- NH - 3 मुंबई-आग्रा
- शिरपूर येथे गोल्डन रिफायनरी
- दोडाई येथे मिरचीचा व्यापार

9. नंदुरबार

1 जुलै 1998 मध्ये धुळ्यातून विभाजन (आदिवासी जिल्हा म्हणून प्रसिद्ध)

क्षेत्रफळ - 5,955 चौ.कि.मी.

लोकसंख्या - 16,48,295 (2011)

घनता - 277 साक्षरता - 64.38 टक्के

हवामान - उष्ण व कोरडे

तालुके - 6 नंदुरबार, नवापूर, शहादा, तळोदा, अकाणी, अक्कलकुवा

नद्या - तापी, गोमता, शिवा, देवगंगा, उदाई, नर्मदा, तवा इ.

नर्मदा नदी नदी फक्त नंदुरबार जिल्हातीतून (54 किमी) जाते

पिके उत्पादन - ज्वारी, बाजरी, मूग, तांदूळ, तीळ, कापूस, भूईमुग, गहू, हरभरा, उडीद, मका, मिरची, तूर

- वनस्पती - खैर, साग, अंजन, बाबू, हळद इ.
- रोशा जातीचे गवतापासून सुंगधी तेल निर्माण करतात
- नंदुरबार जिल्ह्यात रब्बी ज्वारीस दादर म्हणतात
- मावची, पावरा, धनका, भिल्ल, गावीत
- तापी व गोमती यांच्या संगमावर प्रकाशे हे तीर्थक्षेत्र
- बालक्रांतिकारक शिरीषकुमारचे नंदुरबार येथे स्मारक आहे.
- दरावीपूर येथे गरम पाण्याचे झरे आहेत.
- शहादा - येथे पुरूषोत्तम सहकारी साखर कारखाना (सातुडा - तापी भाग)

10. जळगाव

क्षेत्रफळ - 11765 चौ.कि.मी

लोकसंख्या - 4229917 (2011)

घनता - 360 साक्षरता - 78.20 टक्के

हवामान - कोरडे व विषम

तालुके - 15 . चोपडा, जळगाव, यावल, रावेर, मुक्ताईनगर, भुसावळ, जामनेर, पाचोरा, चाळीसगाव, भडगाव, पारोळा, एरंडोल, अमळनेर, घरणगाव, बौदवड

नद्या - तापी, पूर्णा, पांझरा, गुळी, हडकी, अनेर, इ.

(चांगदेव ता. मुक्ताई येथे तापी व पूर्णा यांचा संगम) हरताळे व वेल्हाळे चा. मुक्ताई येथे मोठे तलाव.

पिके उत्पादन - कापूस, बाजरी, भूईमूग, गहू, हरबरा, तीळ, केळी

वनस्पती - धावंड जिवस, साग, एेन, पळस, खैर, बाभूळ, हळद, अंजन इ.

- भुसावळ तालुक्यात वरणगाव येथे युद्धसामुद्रीचा मोठा कारखाना. 2016 ची घटना
- अमळनेर व पाचोरा येथे वनस्पती तेल व साबण निर्मीतीचे कारखाने
- जळगाव येथे उत्तर - महाराष्ट्र विद्यापीठ

11. अहमदनगर

राज्यातील क्षेत्रफळाने मोठा जिल्हा. प्राचीन नाव बिंकर असे होते.

क्षेत्रफळ - 17048 चौ.कि.मी.

लोकसंख्या - 45,43,159

घनता- 266

साक्षरता - 79.05 %

तालुके - 14. अहमदनगर, राहुरी, श्रीरामपूर, नेवासा, शेवगाव, पाथर्डी, कर्जेत, जामखेड, श्रीगोंदा, पारनेर, अकोले, संगमनेर, कोपरगाव, राहता)

नद्या - गोदावरी, घोडा, सीना, प्रवरा, कुकडी इ.

पिके, उत्पादन - बाजरी, भूईमूग, तूर, करडई, गहू, हरभरा,ज्वारी, ऊस इत्यादी.

Website: http://madguylab.com
PlayStore App: https://goo.gl/QTK4Hn
Join Batches for RRB Group D, SBI, SSC, KPSC and many more...
GET IT ON Google Play

वनस्पती - बाभूळ, धावडा, कडूलिंब, चिंच, आवळा, बोर, साग, हळदू

धार्मिक स्थळे - शनिशिंगणापूर (ता. नेवासा)

शिर्डी (साई बाबा चे मंदिर)

सिध्दटेक (अष्यविनायंकापैकी एक)

इतर

- निघोज (ता. पारनेर) येथे कुकडी नदीच्या पात्रात रांजण - खळगे प्रसिद्ध आहे
- अहमदनगर येथे भुईकोट किल्ला व चांदबीबीचा महल.
- भिंगार येथे लष्करी छावणी (रणगाडा प्रशिक्षण)
- प्रवरा येथे पहिला सहकारी कारखाना (1950)
- नेवासा येथे ज्ञानेश्वरांनी ज्ञानेश्वरी सांगितली.
- खर्डा (ता. जामखेड) येथे भुईकोट किल्ला.
- इतिहासातिल खर्ड्याची लढाई प्रसिध्द (1795)
- भंडारदरा (प्रवरा नदीवर धरण) या धरणाजवळच रंधा धबधबा आहे.
- हरिश्चंद्र गड (1424 मी. उंच) व रतनगड हे उंच शिखरे
- NH - 222 कल्याण - निर्मल
- NH - 50 पुणे - नाशिक

12. पुणे

क्षेत्रफळ : 15,643 चौ. कि. मी.

लोकसंख्या : 94,29,408

घनता : 603

साक्षरता : 86.15%

हवामान : कोरडे व अल्हाददायक

तालुके : 14, पुणे शहर, खेड, आंबेगाव, जुन्नर, शिरूर, दौंड, हवेली, इंदापूर , मावळ, मुळशी, वोल्हे, भोर, पुरंदर, बारामती इ.

नद्या : भीमा , मुळा, घोड, नीरा, मुठा

पिके/उत्पादने : बाजरी, तांदूळ, गहू, हरभरा, बटाटा, कांदे, द्राक्षे, संत्री, मोसंबी, अंजीर, सीताफळ, फुल शेती इ.

किल्ले : सिंहगड, शिवनेरी, तोरणा (प्रचंडगड), रायगड, पुरंदरगड, वज्रगड

इतर : भीमाशंकर अभयारण्यात - शेकरू हा राज्यप्राणी आढळतो.

वेळवंडी नदीवर 'लॉइड धरण, या जलाशयात येसाजी कंक जलाशय म्हणतात

अंबी नदीवर - पानशेत - (नानाजीसागर) धरण.

मोसी नदीवर - वरसगाव येथे धरण (वीर बाजी पासलकर)

घोड नदीवर - डिंबे धरण (ता आंबेगाव)

कुकडी नदीवर - माणिकडोह धरण (शहाजीसागर)

चाकसमान - खेड तालुक्यातील प्रकल्प बारामती तालुक्यात - शिष्रूपाल (सौर ऊर्जा प्रकल्प)

विद्येचे माहेरघर - पुणे विद्यापीठ - 1949-50(2014 ला या विद्यापीठास सावित्रीबाई फुले विद्यापीठ असे नाव देण्यात आले)

भेसरी येथे (National Aids Research Institute) NARI

लोणावळा - थंड हवेचे ठिकाण, लोणावळा जवळ - कार्ले, बेडसा भाजे या ठिकाणी प्राचीन लेणी .

मांजरी येथे ग्रामसेवक व ग्रामसेविका यांच्यासाठी प्रशिक्षण केंद्र

इंद्रायणी काठी देहू व आळंदी ही वारकरी संप्रदायाची तीर्थक्षेत्रे आहेत.

देहू - तुकाराम महाराज (जन्म/समाधी)

आळंदी - संत ज्ञानेश्वर (समाधी)

जुन्नर तालुक्यात आर्वी या ठिकाणी "विक्रम" उपग्रह दळणवळण केंद्र आहे.

पुणे - मुंबई- राष्ट्रीय द्रुतगती महामार्ग

मुंबई - पुणे - बंगलुरू चेन्नई - NH - 4

NH - 9 पुणे - हैदराबाद - मच्छलीपटनम)

NH - 50 - पुणे - नासिक

जुन्नर हुन कल्याणकडे जाताना - नाणे घाट

पुण्याहून - मुंबईला जाताना - बोरघाट

पुण्याहून - साताऱ्याला जाताना - कात्रज घाट

पुण्याहून - सासवडला जाताना - दिवे घाट

पुण्याहून - (भोर) - महाडला जाताना - वरंधा घाट

मुळशीहून - माणगावला जाताना - ताम्हिणी घाट

रेल्वे :

1) डेक्कन एक्स्प्रेस 2) डेक्कन क्वीन

3) सिंहगड एक्स्प्रेस 4) इंद्रायणी एक्स्प्रेस

5) शताब्दी एक्स्प्रेस। 6) फ्लाइग राणी एक्स्प्रेस

जम्मू - (तावी) जाणारी - झेलम एक्स्प्रेस

वाराणसी ला जाणारी - ज्ञानगंगा एक्स्प्रेस

अहमदाबादला जाणारी - अहिंसा एक्स्प्रेस

हावड्याला (कलकत्ता) - आझाद हिंद एक्स्प्रेस

पुण्याजवळ लोहगाव येथे आंतरराष्ट्रीय विमानतळ

13. सातारा

क्षेत्रफळ - 10,480 चौ.कि.मी

लोकसंख्या - 30,03741

घनता - 287

साक्षरता - 82.87 टक्के

हवामान - उष्ण व कोरडे

तालुके - 11. सातारा, महाबळेश्वर, नावळी, पाटण, कराड, खटाव, माण फलटण, कोरेगाव, खंडाळा, वाई

नद्या - कृष्णा, कोयना, वेरळा, वेण्णा, उरमोडी, तारळा, नीरा इत्यादी

पीक , उत्पादने - रब्बी, ज्वारी, बाजरी, तांदूळ, भुईमुग, वांगी, कांदा (ज्वारी, जोंधळा व शाळू अशा नावाने संबोधतात) द्राक्षे, तंबाखु, हळद

इतर -

- कोयना धरणाच्या जलाशयाला शिवाजीसागर म्हणून ओळखतात.
- महाबळेश्वर मार्गे महाडाला जाताना पार घाटातून जावे लागते.
- खंडाळ्याजवळ - खंडाळाघाट
- वाई- ते- महाबळेश्वर पसरणी घाट लागतो
- महाबळेश्वर थंड हवेचे ठिकाण
- कासचे पठार - विविध रंगबिरंगी फुले
- 2012 मध्ये जागतिक वारसा दर्जा प्राप्त
- चाकण येथे रामदास स्वामीने स्थापन केलेले मारूतीचे मंदीर
- NH- 4 ठाणे - पुणे-चेन्नई

14. सांगली

क्षेत्रफळ - 8572 चौ.कि.मी

लोकसंख्या - 28,22,143

घनता - 329

साक्षरता - 81.48 टक्के

हवामान - कोरडे (उन्हाळा सोम्य प्रकाराचा) मृदा विविध प्रकाराची

तालुके - 10 (तासगाव, आटपाडी, मिरज, जत, कवठे, महाकाळ, वाळवा, शिराळा, कडेगाव, पलूस, सांगली)

नद्या - कृष्णा, वारणा, येरळा, माणगंगा, अग्रणी

जिल्ह्यात पाझर तलाव मोठ्या प्रमाणावर आहे.

पिके , उत्पादन - द्राक्षे, डाळींब, ऊस, तंबाखू, हळद, ज्वारी, गहू, हरभरा इ.

इतर -

सागरेश्वर अभ्यारण्य, चांदोली अभ्यारण्या

(या अभ्यारण्यात - अस्वल, गवा, बिबटा, हरीण इ. प्राणी)

- मिरज व बागणी येथे भुईकोट किल्ले
- मिरज हे रेल्वे जंक्शन, औद्योगिक वसाहत व कापड गिरणी उद्योग
- तंतु वादय निर्मिती मिरज येथे होते
- देवराष्ट्र - (ता. कडेगाव- यशंवतराव चव्हाण यांची जन्मभूमी)
- साखर कारखाने - वसंतदादा पाटील शेतकरी सहकारी साखर कारखाना. हा आशियातील सर्वात मोठा साखर कारखाना आहे.
- बागणी - अडकित्ते तयार करण्यासाठी प्रसिद्ध
- शिराळा - येथे नागपंचमीला जिवंत नागाची मिरवणूक काढली जाते.
- 1930-32 चा बिलाशीचा सत्याग्रह (ता. शिराळा - सविनय कायदेभंग चळवळ)
- NH - 4 - ठाणे - चेन्नई

15. सोलापूर

क्षेत्रफळ - 14895 चौ.कि.मी.

लोकसंख्या - 43,17,756 (2011)

घनता - 290

साक्षरता - 77.02 टक्के

तालुके - 11 . उत्तर सोलापूर, दक्षिण सोलापूर, बार्शी, मोहाले, अक्कलकोट, मंगळवेढा, माळशिरस, मादा, करमाळा, सांगोला, पंढरपूर

नदया - भीमा, सीमा, बोरी (भीमा नदी वर उजणी प्रकल्प)

पिके , उत्पादन - ज्वारी उत्पादनात प्रथम

इतर

- बार्शी येथे मोठा बाजारपेठ व भगवत मंदिर
- चंद्रभागा असे भिमा नदिस नाव
- सोलापूर वस्त्र उदयोग व चादरी साठी प्रसिद्ध
- 2004 साली सोलापूर विदयापीठ (फक्त सोलापूर जिल्हयासाठी
- सिदेश्वर मंदिर
- महाराष्ट्रातील सर्वात जास्त रेल्वे जाळे असलेला जिल्हा
- माळढोक पक्षी अभ्यारण्य (सोलापूर व अहमदनगर जिल्हा)

16. जालना

१ मे १९८१ औरंगाबादमधून विभाजन

क्षेत्रफळ : ७७१८ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : १९५९०४६ (२०११)

घनता : २५४

साक्षरता : ७१.५२ टक्के

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ८ (घनसावगी, मंठा, परतूर, बदनापूर, जाफराबाद, भोकरदन, अंबड, जालना)

नद्या : गोदावरी, दुधना, गुल्हाटी, कुंडलिका, धामणा, खेळणा, पूर्णा, जुई

पिके/उत्पादने : ज्वारी, बाजरी, कापूस, तूर, मूग ऊस, मोसंबी (GI मानांकन),

इतर

मस्तगड व जाफराबाद हे जुने किल्ले

जांब समर्थ रामदासांची जन्मभूमी ता. घनसावंगी

मत्स्योदरी मंदिर : अंबड येथे

बी-बियाणे (महिको - संकरित) उद्योग निर्मिती

औद्योगिक स्टील कंपन्या

मोती तलाव व मोतीबाग प्रेक्षणीय

राजूर येथील गणपती मंदिर प्रसिद्ध

17. औरंगाबाद

क्षेत्रफळ : १०१०७ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : ३७०१२८२ (२०११)

घनता : ३६६

साक्षरता : ७९.०२ टक्के

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ९ (फुलंब्री, वैजापूर, गंगापूर, पैठण, सिल्लोड, सोयगाव, कन्नड, खुल्ताबाद, औरंगाबाद)

नद्या : पूर्णा, गोदावरी, अंजना, शिवना, खाम, चेळगंगा

गोदावरीवर : जायकवाडी हा प्रकल्प राज्यातील सर्वात मोठा बहुउद्देशीय प्रकल्प

जायकवाडी : जलाशयास - नाथसागर (पैठण) हे नाव

पिके/उत्पादने : ज्वारी, बाजरी, ऊस, तेलबिया, मोसंबी, इ.

इतर :

१९५८ साली मराठवाडा विद्यापीठ स्थापन - १९९४ - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ नामविस्तार

मुंबई उच्च न्यायालयाचे खंडपीठ

औरंगाबाद ही महाराष्ट्राची पर्यटन राजधानी २०१० पासून

औरंगाबाद शहराचे प्राचीन नाव : खडकी

५२ दरवाजाचे शहर, बिबीका मकबरा, पानचक्की, अजिंठा व वेरूळ लेणी प्रसिद्ध

अजिंठा व वेरूळ लेण्या 'वाघुर नदी' खोऱ्यात वसली आहे

वेरूळ येथे जगप्रसिद्ध दगडाचे कैलास मंदिर (घृष्णेश्वर) आहे

अजिंठा लेणी (ता. सिल्लोड), वेरूळ लेणी (ता. खुल्ताबाद) यांना १९८३ साली जागतिक वारसा यादी मध्ये नाव

दौलताबाद (देवगिरी) किल्ला. यादवांची राजधानी

पैठण येथे नाथ महाराज यांची समाधी

प्रसिद्ध धार्मिक स्थळे दक्षिणेची काशी - पैठण

18. कोल्हापूर

क्षेत्रफळ : ७६८५ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : ३८७६००१ (२०११)

घनता : ५०४

साक्षरता : ८१.५१ टक्के

हवामान : आल्हाददायक व सर्वात जास्त दिवस पाऊस गगनबावडा १०९ दिवस

पिके : गहू, ऊस, तंबाखू, हळद, ज्वारी, तांदूळ, (काजू)

तालुके : शाहुवाडी, गगनबावडा, राधानगरी, भुदरगड, आजरा, चंदगड, गडहिंग्लज, कागल, शिरोळ, हातकणंगले, पन्हाळा, करवीर - १२

नद्या : कृष्णा, कोयना, पंचगंगा, दुधगंगा, वैदगंगा, घटप्रभा, हिरण्यकेशी (पंचगंगा - तुळशी, कासारी, कुंभी, भोगावती व सरस्वती - गुप्त मार्गाने)

इतर :

भोगावती नदीवर-राधानगरी धरण

बॉक्साईड हया खनिज उत्पादनात अग्रेसर जिल्हा

साखर कारखाने, कोल्हापुरी चप्पल, सुतगिरणी, महाराष्ट्राचे मेंचेस्टर - इचलकरंजी

शिवाजी विद्यापीठ - कोल्हापूर - १९६३

कागल येथे - पंचतारांकित औद्योगिक वसाहत

खासबाग कुस्ती आखाडा, कोल्हापूर चित्रनगरी, गुळाची बाजारपेठ

महालक्ष्मी मंदिर, रंकाळा तलाव

पन्हाळा हे थंड हवेचे ठिकाण

पारगड ता. चंदगड प्रसिद्ध किल्ला

19. बीड

क्षेत्रफळ : १०६९३ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : २५,८५,०४९ (२०११)

घनता : २४२

साक्षरता : ७६.९९ टक्के

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ११ (शिरूर - कासार, वडवणी, परळी, धारूर, आष्टी, पाटोदा, केज, आंबजोयाई, माजलगाव, गेवराई, बीड)

नद्या : सिंधकणा, मांजरा, बिंदुसरा, विंचरणा, सीमा, इ.

पिके/उत्पादने : बाजरी, ज्वारी, भुईमुग, कापूस, तूर, मूग, ऊस, हरभरा, गहू, करडई इ.

इतर :

मांजरसुभा येथे - मन्मथस्वामीचे मंदिर

पूर्वीचे नाव : चंपावती, कंकालेश्वर हे जलमंदिर, व खजाना विहीर प्रसिद्ध

विंचरणा नदीवर - सौताडा धबधबा

आद्य कवी मुकुंदराज याची अंबाजोगाई येथे समाधी

नायगाव (मोरांसाठी प्रसिद्ध अभयारण्य)

ऊसतोड कामगारांचा जिल्हा

१७६३ ची निजाम व पेशव्यामधील (राक्षसभुवनची लढाई प्रसिद्ध)

परळी येथे ज्योतिर्लिंग प्रसिद्ध व औष्णिक विद्युत केंद्र

मांजरा पठार याच जिल्ह्यात आहे.

धारूर येथे भुईकोट जिल्हा

NH - २११ (धुळे - सोलापूर) या जिल्ह्यांतून जातो.

NH - २२२ कल्याण - निर्मल

20. हिंगोली

(१ मे १९९९ परभणीतून विभाजन)

क्षेत्रफळ : ४८२७ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : ११,७७,३४५

घनता : २४४

साक्षरता : ७८.१७ %

हवामान : उष्ण व कोरडे (मृदा - काळी कसदार)

तालुके : ५ (वसमत, औंढा नागनाथ, कळमनुरी, सेनगाव, हिंगोली)

नद्या : पेनगंगा, कयाधू, पूर्णा, आसना, (पूर्णा नदीवर येलदरी व सिद्धेश्वर धरणे आहेत)

पिके/उत्पादने : कापूस, ज्वारी, मूग, तूर, तांदूळ, भुईमुग, सुर्यफुल, सोयाबीन, गहू, हरभरा, करडई (रेगुर मृदा आढळते)

इतर

टेभूर्णी, पळस, मोह, खैर, बाभूळ, बेहडा, एन, बोर, इ वृक्ष आढळतात

मेंढपाळ व लोकर उद्योग

अजिंठ्याचे डोंगर पसरले आहेत त्यांना - हिंगोली टेकड्या म्हणतात.

वसमत - रेशीम किडे उद्योग

हिंगोली व सेनगाव तालुक्यात राशा जातीचे गवत आढळते.

औंढा - नागनाथ १२ ज्योतिर्लिंगापैकी एक

नामदेवाचे जन्मस्थळ नरसी - जि. हिंगोली

कयाधू नदी काठी हिंगोली हे शहर वसले आहे.

21. परभणी

क्षेत्रफळ : ६२१४ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : १८३६०८६

घनता : २९५

साक्षरता : ७३.४३%

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ९ (मानवत, पाथरी, जिंतूर सेलू, गंगाखेड, पालम, पूर्णा, सोनपेठ, परभणी)

नद्या : गोदावरी, मासळी, कापरा, दुधना, पूर्णा इ.

पिके/उत्पादने : कापूस, ऊस, मूग, तूर, ज्वारी, भुईमुग, जवस, करडई, हरभरा कळी इ. (काळी कसदार रेगुर मृदा आढळते)

इतर :

पूर्वीचे नाव - प्रभावती नगर

वसंतराव नाईक कृषी विद्यापीठ (स्थापना - १९७२)

(या विद्यापीठास २०१४ साली नाव दिले - वसंतराव नाईक कृषी विद्यापीठ)\

जिंतूर तालुक्यात रोशा जातीचे गवत

मानवत येथे हातमाग उद्योग

गंगाखेड येथे - संत जनाबाई समाधी मंदिर

पूर्णा - येथे जंक्शन (मनमाड काचीगुडा लोहमार्गावर)

NH - २२२ कल्याण - निर्मळ जिल्ह्यातून जातो.

22. नांदेड

क्षेत्रफळ : १०५२८ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : ३३६१२९२

घनता : ३१९

साक्षरता : ७५.४५%

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके ; १६ (नांदेड, भोकर, कंधार, किनवट, हादगाव, बिलोली, मुखेड, देगलूर, लोहा, मुदखेड, माहूर, उमरी, हिमायतनगर, धर्माबाद, अर्धापूर, नायगाव, (खैरगाव)

नद्या : मांजरा, गोदावरी, आसना, मन्याड, सीना, सरस्वती, इ.

(गोदावरी नदीवर विष्णुपुरी प्रकल्प - शंकरसागर)

पिके/उत्पादने : कापूस, ऊस, ज्वारी, करडई, तूर

इतर :

गुरु गोविंदसिंग यांची समाधी (शिखांचे दहावे गुरु)

संस्कृत कवीचा जिल्हा म्हणून ओळखला जातो.

कोलम ही अतिमागास जमत व लमाण ही जमात ही आढळते

गोदावरी नदीकाठी हे शहर वसले आहे

स्वामी - रामानंद तीर्थ विद्यापीठ - १९९४ नांदेड येथे आहे

पैनगंगा नदीवर - सहस्रकुंड धबधबा

NH - २२२ निर्मल - कल्याण या जिल्ह्यातून जातो.

माहूर येथे साडेतीन शक्तीपीठापैकी एक रेणुकामातेचे मंदिर आहे

23. उस्मानाबाद

क्षेत्रफळ : ७५६९ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : १६५७५७६

घनता : २१९

साक्षरता : ७८.४४%

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ८ (वाशी, लोहरा, भूम, परांडा, तुळजापूर, उमरगा, कळंब, उस्मानाबाद)

नद्या : भोगावती, तेरणा, बोरी, बाणगंगा, सीना, हरणी, चांदणी, उल्पा, खैरी इ.

पिके/उत्पादने : सुर्यफुल, बाजरी, ज्वारी, ऊस, तूर, गहू, उडीद, मटकी, हरभरा इ. पिके

इतर :

तुरोरा ता. उमरगा हे गाव पानमळ्यासाठी प्रसिद्ध

धाराशिव (उस्मानाबाद - कोरीव लेणी)

तुळजापूर - साडेतीन शक्ती पीठांपैकी एक शक्तीपीठ

रामलिंग थंड हवेचे ठिकाण

भूम परंडा कळंब हे तालुके अवर्षणप्रवण आहेत.

तेर नदीकाठी - संत गोरा कुंभार काका यांची समाधी

चांदणी (ता. परंडा येथे) मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सास्तूर या गावची भूकंपामुळे हानी झाली

परंडा येथे - ख्वाजा बद्रुदीन दर्गा व कल्याण स्वामीचा मठ

भैरवनाथ मंदिर व माकडासाठी प्रसिद्ध सोनारी हे गाव आहे.

परंडा येथे किल्ला (जुना दारुगोळा आहे)

नळदुर्ग किल्ल्यात - (पाणी महाल)

NH - २११ धुळे - सोलापूर या जिल्ह्यातून जातो.

24. लातूर

क्षेत्रफळ : ७१५७ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : २४५४१९६

घनता : ३४३

साक्षरता : ७७.२६%

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : १०. (जळकोट, शिरूर, अनंतपाळ, देवणी, रेणापूर, चाकूर, औसा, निलंगा, उदगीर, अहमदपूर, लातूर)

नद्या : मांजरा, मन्याड, तेरणा, तीरु, तावरजा

पिके/उत्पादने : कापूस, मुग, तूर, भुईमुग, गहू, हरभरा, करडई, जवस, ज्वारी, सुर्यफुल इ.

इतर :

औद्योगिक वसाहत : स्टील व पितळेची भांडी बनविण्याचे कारखाने

उदगीर येथे दुधापासून भुकटी तयार करण्याचे कारखाने

मराठवाड्यातील 'विद्येचे माहेरघर' लातूर पेटर्ण या नावाने प्रसिद्ध

औसा व उदगीर येथे भुईकोट किल्ला

देवणी ही गाईची जात आढळते

उदगीरचा तह : १७६० (सदाशिवराव भाऊ व हैदराबादचा निजाम यांच्यात)

उदगीर अडकित्तेसाठी प्रसिद्ध

25. बुलढाणा

क्षेत्रफळ : ९६६१ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : २५८६२५८

घनता : २६८

साक्षरता : ८३.४०%

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : १३ (लोणार, सिंदखेड - राजा, मेहकर, शेगाव, खामगाव, संग्रामपूर, जळगाव जामोद, नांदूरा, मोताळा, मलकापूर, बुलढाणा, देऊळगाव राजा, चिखली)

नद्या : पूर्णा व पैनगंगा, विश्वगंगा, नळगंगा, मास, बोर्डी, ज्ञानगंगा, केदार इत्यादी

पिके/उत्पादने : ज्वारी, तूर, भुईमुग, हरभरा, गहू, करडई, वाटाणा, केळी, कापूस, ऊस इ.

इतर

शेगाव - गजानन महाराजांची समाधी 'विदर्भाचे पंढरपूर' म्हणून प्रसिद्ध

खामगाव - वाघरा नदीकाठी वसले आहे.

उल्कापातामुळे निर्माण झालेले लोणार हे सरोवर

या सरोवरास बैजरतीर्थ म्हणून ओळखतात.

सिंदखेड - राजा येथे किल्ला व राजमाता जिजाऊचे जन्मस्थान

चिखली तालुका वनासाठी प्रसिद्ध (बांबूची वने जास्त)

चिखली तालुक्यात विड्याच्या पानाचे मळे आहेत

NH - ६ हाजीरा - धुळे - कोलकाता

मुंबई - कोलकत्ता लोहमार्ग जिल्ह्यातून जातो

26. अकोला

क्षेत्रफळ : ५६७६ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : १८१३९०६

घनता : ३२०

साक्षरता : ८८.०५%

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ७ (तेल्हारा, अकोट, मूर्तिजापूर, बार्शी-टाकळी, पातूर, बाळापुर, अकोला)

नद्या : पूर्णा, उमा, निर्गुणा, मोर्णा, काटेपुर्णा, मन, म्हैस

पिके/उत्पादने : ज्वारी, कापूस, तूर, मुग, गहू, हरभरा, मिरची, संत्री इ.

Website: http://madguylab.com

PlayStore App: https://goo.gl/QTK4Hn

Join Batches for RRB Group D, SBI, SSC, KPSC and many more...

GET IT ON Google Play

इतर :

अकोला हे शहर मोर्णा नदीकाठी वसले आहे.

अकोला येथे पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ (स्था - १९६९)

कोरकू व निहाल जमाती आढळतात

नर्नाळा हा प्राचीन किल्ला आहे

पारस येथे औष्णिक विद्युत केंद्र आहे

सतरंज्या व गोणी प्रसिद्ध असणारे (अकोट) हे तालुक्याचे ठिकाण

बाळापुर हे तालुक्याचे लाकडी खेळणी व लाकडी सामानासाठी प्रसिद्ध

विदर्भातील पहिला साखर कारखाना - जिजामाता सहकारी सा. कारखाना दुसरबीड

NH - ६ हाजीरा - धुळे - कलकत्ता

27. वाशिम

(१ जुलै १९९८ - अकोला जिल्ह्यातून विभाजन)

क्षेत्रफळ : ४८९८ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : ११९७१६०

घनता : २४४

साक्षरता : ८३.२५%

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ६ (मानोरा, कारंजा, मंगरूळपीर, मालेगाव, रिसोड, वाशिम)

पिके/उत्पादने : भुईमुग, उडीद, तांदूळ, तूर, मुग, ज्वारी, कापूस, ऊस, विड्याचे पाने

नद्या : काटेपुर्णा, मानोरा, पैनगंगा, अरुणावती इ.

इतर

पूर्वीचे नाव : वत्सगुल्म

रिसोड तालुक्यात सखाराम महाराजांचे लोणी येथील मंदिर प्रसिद्ध

कापसाचे मोठ्या प्रमाणावर उत्पादन, कारंजा येथे सुतगिरणी

Website: http://madguylab.com

PlayStore App: https://goo.gl/QTK4Hn

Join Batches for RRB Group D, SBI, SSC, KPSC and many more…

GET IT ON Google Play

कारंजा येथील - नृसिंह - सरस्वती - मंदिर प्रसिद्ध

अडाण नदीवर - अडाण हा प्रकल्प

कारंजा तालुक्यात धनज येथे सिलेंडरमध्ये गॅस भरण्याचा प्रकल्प

जिल्ह्यातून लोहमार्ग जातो (खांडवा - पूर्णा)

28. अमरावती

क्षेत्रफळ : १२,२१० चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : २८,८८,४४५ (२०११)

साक्षरता : ८७.३८ %

घनता : २३७

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : १४ (धामणगाव, चिखलदरा, अंजनगाव सुर्जी, धारणी, दर्यापूर, तिवसा, चांदूर - रेल्वे, वरुड, मोर्शी, चांदूर - बाजार, अचलपूर, भातकुली, नांदगाव - खंडेश्वर, अमरावती)

नद्या : पूर्णा, तापी, वर्धा, चंद्रभागा, शहानुर, चुडामण, कापरा, सिपना

पिके/उत्पादने : तूर, ऊस, कापूस, ज्वारी, संत्री, मोसंबी इ

इतर

औद्योगिक वसाहत - नांदगाव - पेठ (नागरी संकुल)

चिखलदरा थंड हवेचे ठिकाण (कोरकू, कोलम, गोंड, आदिवासी जमाती)

अमरावती येथे संत गाडगे महाराज विद्यापीठ - १९८३

मोझरी - संत तुकडोजी महाराज आश्रम

महानुभावांची काशी म्हणून प्रसिद्ध ठिकाण - त्रिध्दीपूर (ता. मोर्शी)

चिखलदरयाजवळ जवळ असणारे बैराट (११७७ मीटर) उंचीचे शिखर प्रसिद्ध

शिवाजीराव पटवर्धन यांनी कुष्ट रोग्यासाठी स्थापन केलेले तपोवन

NH - ६ हाजिरा धुळे कोलकाता जातो.

जिल्ह्यातून लोहमार्ग ही जातो

29. यवतमाळ

क्षेत्रफळ : १३,५८२ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : २७,७२,३४८ (२०११)

घनता : २०४

साक्षरता : ८२.८२ %

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : १६ (झरी-जामणी, आर्णी, दिग्रस, नेर, दारव्हा, उमरखेड, महागाव, पुसद, मारेगाव, वणी, घाटंजी, राळेगाव, केळापूर, कळंब, बाभूळगाव, यवतमाळ)

नद्या : पुस, निर्गुडा, वर्धा, पैनगंगा, बैबळा, रामगंगा, खुनी, विदर्भ अरुणावली इ.

पिके/उत्पादने : ज्वारी, कापूस ऊस इ.

इतर

पांढरे सोने पिकवणारा जिल्हा म्हणून प्रसिद्ध

वणी येथे चूनखडकाच्या खाणी प्रसिद्ध

टिपेश्वर - अभयारण्य प्रसिद्ध

कोलाम ही आदिवासी जमात

वणी येथे रंगनाथ स्वामीचे मंदिरे प्रसिद्ध

NH - ७ वाराणसी - कन्याकुमारी हा महामार्ग जातो

भुसावळ - नागपूर हा लोहमार्ग जिल्हयातून जातो

खुणी, पुसद व लोहाटा येथे औद्योगिक वसाहती आहेत

विड्या वळण्याचा उद्योग व जिनिंगप्रेसिंग कारखाने आहेत

30. वर्धा

क्षेत्रफळ : ६३०९ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : १३००७७४ (२०११)

साक्षरता : ८६.९९ टक्के

घनता : २०६

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ८ (समुद्रपूर, हिंगणघाट, सेलू, वर्धा, देवळी, आर्वी, कारंजा, आष्टी)

नद्या : पूर्णा, वर्धा, अमरावती, बाभळी, यशोदा, वेला

पिके/उत्पादने : ज्वारी, गहू, कापूस, तूर

इतर

वर्धा म.गांधी आंतरराष्ट्रीय हिंदी विद्यापीठ - १९९७

गांधीजींची वर्धा योजना येथूनच सुरु झाली

या जिल्ह्यात रावणदेव गरमसूर टेकड्या पसरलेल्या आहे

आर्वी या ठिकाणी कापसाची बाजारपेठ

सेवाग्राम या ठिकाणी म. गांधीचा आश्रम

पवनार येथे विनोबा भावेचा आश्रम

आर्वी येथे काचेचे जैनमंदिर प्रसिद्ध

वर्धा येथे हत्तीरोग संशोधन केंद्र आहे

सेलू तालुक्यात - केळझर येथे मत्स्यबीज केंद्र

पुलगाव - (ता. देवळी - लष्करी सामुग्रीचे कोठार)

NH - ६ धुळे - कोलकाता महामार्ग जातो

३१ मे २०१६ पुलगाव येथे बॉम्बस्फोट (१९ जणांचा मृत्यू)

31. नागपूर

क्षेत्रफळ : ९८९२ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : ४६४३५७० (२०११)

साक्षरता : ८८.३९ टक्के

घनता : ४७०

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : १४ (कुही, भिवापूर, उमरेड, मौदा, पारशिवनी, रामटेक, कळमेश्वर, सावनेर, नरखेड, कारोल, हिंगणा, कामठी, नागपूर ग्रामीण, नागपूर शहरी)

नद्या : कन्हान, पेंच, नाग, सांड, वर्धा, जांब इ. (नाग नदी काठी नागपूर हे शहर वसलेले आहे)

पिके/उत्पादने : ज्वारी, सोयाबीन, गहू, कापूस, संत्री

इतर

कामठी येथे मॅंगनीज शुद्धीकरण कारखाना

कामठी व उमरेड येथे दगडी कोळशाच्या खाणी

रामटेक व सावनेर येथे मॅंगनीज व अभ्रक खाणी

आशियातील सर्वात मोठी पंचतारांकित औद्योगिक वसाहत - बुटीबोरी

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज विद्यापीठ - १९२३

महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ - २०००

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांनी बौध्द धर्माचा स्वीकार केला - १९५६

महाराष्ट्र राज्य खाण महामंडळाचे मुख्यालय - नागपूर

मुंबई उच्च न्यायालयाचे खंडपीठ - नागपूर

कवी कुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठ - रामटेक येथे आहे

टायगर केपीटल ऑफ इंडिया - नागपूर

पेंच नदी काठावर तोतला डोह जलाशय - (मेघदूत सागर)

काटोल - येथे लिंबू वर्गीय फळे संशोधन केंद्र

पेंच - राष्ट्रीय अभयारण्य

झिरो माईल - भारताचे मध्यवर्ती स्थान नागपूरला म्हणतात

NH - ६ व NH - ७ एकमेकांना नागपूर शहरात छेदतात

महाराष्ट्र राज्य हातमाग महामंडळ नागपूर

32. भंडारा

क्षेत्रफळ : ४०८७ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : १२००३३४ (२०११)

घनता : २९४

साक्षरता : ८३.७६ %

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : ७ (लाखणी, लाखांदूर, पवनी, साकोली, मोहाडी, तुमसर, भंडारा)

नद्या : वैनगंगा, बावनथडी, मरू, चुलबंद, सूर इ.

पिके/उत्पादने : तूर, मुग, उडीद, ज्वारी, तांदूळ इ

इतर

एकाडी व गणेशपूर येथे कोशा रेशीम उद्योग

विटा व कौले बनविणे, बांबूपासून चटया व टोपल्या बनविणे

अड्याळ येथील घोड्याची यात्रा प्रसिद्ध आहे

जवाहर नगर येथे - युद्ध साहित्य निर्मिती कारखाना

भंडारा येथे - तांबे-पितळ या धातूपासून भांडी बनविण्याचे कारखाने

भंडारा येथील गवळी राजाने बांधलेला खांब तलाव प्रसिद्ध

मेंगनीज व क्रोमाईट च्या खाणी तुमसर तालुक्यात आढळतात.

तुमसर ही मोठी तांदळाची बाजारपेठ आहे

NH - ६ धुळे - कलकत्ता हा महामार्ग जातो

33. गोंदिया

१ मे १९९९ भंडारा जिल्ह्यातून विभाजन

क्षेत्रफळ : ५२३४ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : १३२२५०७ (२०११)

घनता : २५३

Website: http://madguylab.com
Join Batches for RRB Group D, SBI, SSC, KPSC and many more...
PlayStore App: https://goo.gl/QTK4Hn
GET IT ON Google Play

साक्षरता : ८४.९५ %

हवामान : उष्ण व कोरडे

नद्या : गाढवी, पांगोली, वाघ, चुलबंद

तालुके : ८ (निरोडा, गोंदिया, देवरी, सडक-अर्जुनी, सालकेसा, आमगाव, गोरेगाव, अर्जनी-मोरगाव इ.)

पिके/उत्पादने : तूर, उडीद, भात, गहू, ज्वारी, हरभरा, जवस, (सिहार मृदा प्रकार)

वनस्पती : साग, महुआ, शिसव, खैर, तेंदू, हिरडा, पळस, बांबू, (मिश्रवने व सागाची वने आढळतात) लाकूड कटाई उद्योग मोठ्या प्रमाणावर चालतो.

इतर

लोहखनिज व ग्रेनाईट प्रकारचा दगड सापडतो.

नवेगाव बांध सर्वात मोठा तलाव

बोदलकसा हा तलाव इंग्रजी G अक्षराच्या आकाराचा आहे

गाढवी नदीवर इटीयाडोह प्रकल्प (ता. अर्जुनी - मोरगाव)

महराष्ट्र एक्सप्रेस (कोल्हापूर ते गोंदिया) दरम्यान

तेंदूपत्ता, विडी उद्योग व तांदळाची बाजारपेठ

गोरेगाव तालुक्यात - नागझिरा अभयारण्य

नवेगाव व दरेकसा टेकड्या, चंगेरा येथे कागद गिरणी

प्रतापगड (ता. अर्जुनी मोरगाव) येथे प्राचीन किल्ला व शिवमंदिर प्रसिद्ध आहे. (गोंड व माडिया गोंड ह्या आदिवासी जमाती आढळतात)

34. चंद्रपूर

क्षेत्रफळ : ११४४३ चौ.कि.मी.

साक्षरता : ८०.०१ %

लोकसंख्या : २२,०४,३०७ (२०११)

घनता : १९३

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : १५ (चंद्रपूर, जिवती, बल्लारपूर, पोंभुर्णा, सावली, कोरपना, शिंदेवाही, मुल, राजुरा, गोंडीपिंपरी, ब्रम्हपुरी, नागभीड, चिमूर, वरोडा, भद्रावती)

नद्या : अंधारी, पाथरी, मुल, इरई, वैनगंगा, वर्धा इ.

पिके/उत्पादने : भात, गहू, जवस, ज्वारी इ.

वनस्पती : साग, महुआ, शिसव, खैर, तेंदू, हिरडा, पळस, बांबू

इतर

सागाची व मिश्रवने आहेत. लाकूड कटाई उद्योग मोठ्या प्रमाणावर

चंद्रपूर शहर ईरई नदीकाठी आहे. (माडिया गोंड ही जमात आढळते)

वरोडा - बाबा आमटे यांनी स्थापन केलेल्या आनंदवन हा आश्रम कुष्ठरोग्यांच्या सेवेसाठी

घुंगुस वरोडा, येथे दगडी कोळसाच्या खाणी

तांबे व लोह इत्यादीच्या खाणी

बल्लारपूर व ब्रम्हपुरी येथे कागद गिरणी

ताडोबा राष्ट्रीय उद्यान, (वाघ व मगरीसाठी प्रसिद्ध)

चंद्रपूर येथे फेरो - मेंगनीज प्रकल्प

भद्रावती येथे युद्धसाहित्य निर्मितीचा कारखाना

सावली व नागभीडयेथे कोशा (रेशीम) कापड उद्योग

35. गडचिरोली

चंद्रपूर मधून २६ ऑगस्ट १९८२ ला विभाजन

क्षेत्रफळ : १४,४१२ चौ.कि.मी.

लोकसंख्या : १०७२९४२ (२०११)

साक्षरता : ७४.३६ टक्के

घनता : ७४ (सर्वात कमी घनता)

हवामान : उष्ण व कोरडे

तालुके : १२ (गडचिरोली, कोर्ची, देसाईगंज, भामरागड, मुलचेरा, सिरोचा, कुरखेडा, आरमोरी, अहेरी, एटापल्ली, चामोर्शी, धानोरा)

Join Batches for RRB Group D, SBI, SSC, KPSC and many more…

GET IT ON Google Play

नद्या : वैनगंगा, प्राणहिता, (वर्धा - वैनगंगा) गोदावरी

पिके/उत्पादने : भात, गहू, ज्वारी, (भात हे प्रमुख पिक)

वनस्पती : साग, महुआ, मोह, शिसव, खैर, तेंदू, हिरडा, पळस, बांबू, (लाकूड कटाई हा उद्योग मोठ्या प्रमाणावर)

इतर

उद्योग विरहीत जिल्हा

बाबा आमटे यांचा लोक बिरादरी हा आदिवासी विकास प्रकल्प

२०११ साली गोंडवाना विद्यापीठ स्थापन

देसाईगंज येथे कागद निर्मिती कारखाना

सर्वात जास्त वने असणारा जिल्हा, चपराळा अभयारण्य

लोहखनिजाच्या खाणी

गोदावरी व प्राणहिताच्या सिरोंचा येथे संगम

गोंड ही आदिवासी जमात आढळते

महाराष्ट्रातील नक्षलग्रस्त जिल्हा म्हणून ओळख

भामरागड डोंगरातील गडलगट्टा हे जिल्ह्यातील सर्वोच्च शिखर (९६७ मीटर उंच)

राज्यातील अविकसित जिल्हा

NH - १६ निजामाबाद ते जगदाळपूर जिल्ह्यातून हा महामार्ग जातो